

Кошбэе Пщымаф Къарбэч ыкӕор 1936-рэ илъэсым мэзаем(февралым) и 1-м Красногвардейскэ районым ит къуаджэу Адэмые кыщыхъугъ. Къызэрыхъухъагъэри мэкъумэщышӕ лэжъэкӕ унагъу. Кӕлэцӕкӕгъуор зэо лъэхъанэм, зэоуж илъэсхэм атефагъ. Илэгъухэм кызэпачыгъэ кӕинхэм ежъыри ахэтыгъ. Ау цӕфы пэпчъ ищыӕныгъэ гъогу зэрэхъушъхъафыкӕгъэм фэдэу Пщымафи ежъ идунай хэтэу кӕхъугъ, итхэн Иофкӕ нэужым кышъхъапэжъыгъэу икӕлэцӕкӕгъуоми, къоджэ еджапӕм чӕс зэхъуми зэман гъэшӕгъон кызэпачыгъ. Ар анахъэу лъэпкъым ыбзэ, иӕорыӕуатэхэм, иорэдыжъхэм япхыгъагъ. Яни, ятэшыпхъу Муслъымэти ахэмэ афӕӕзагъэх. Ятэ кылыхъэщтыгъэ нэжъ-ӕужъхэми гъэшӕгъонэу къаӕуатэщтыгъэр бэ. Ахэмэ ядӕуныр, ядунай гъэшӕгъон хэтыныр Пщымафэ икӕсагъ.

Ятэ Къарбэч гуцыӕным, кӕбарыжъ-тхыдэжъ кӕӕотэным ащ фэдизэуфэмыщэгъагъэми, ар зыфӕӕзэ лъэныкъохэри ящыӕкӕ-псэукӕ бэу хэлыгъэх. Пкъы фыкъуагъэхэм яӕзэн ылъэкӕщтыгъэ. Пхъэм псэ кыпегъакӕ зыфаӕрэм фэдэу пхъэшӕ ӕзагъ. Тыкъэзыуцухъэрэ дунаир, чӕюпсыр, Адэмые чӕгур ипсыхъуи, имэзи, ишъофи ащ зэришӕщтыгъэхэм фэдэу ышӕу къуаджэм цӕфыбэ дэсыгъэп. Тыдэ кӕагъэми Пщымафэ зыдищэзэ а пстэури ригъэшӕгъ, чэщ мэзагъом идэхагъи, губгъом ижъыкъабзи, мэзым икӕым-сыми, псыхъом ымэкъэ гъэшӕгъонхэри зэхыригъэшӕгъэх. Ахэр сурэт шӕгъэхэу итхыгъабэхэм ахэтых.

1955-рэ илъэсым Адэмые къоджэ еджапӕр кызеухым, П.Кошбаир Адыгэ кӕралыгъо кӕлэегъэджэ институтым чӕхъагъ. Зы купэу зэхэтхэу, зикӕлэцӕкӕгъуо, зиеджэгъу-ныбжъыкӕгъузао ыкӕи зэоуж илъэс кӕинхэм атефагъэхэу, зэш-зэшыпхъухэм афӕдэхэу адыгэ кӕлэ ыкӕи пшъэшгъэ 25-рэ хъухэу зэхэтхэу зедеджэхэрэм Пщымафи ахэтыгъ. Шъхъаджи шӕогъэшӕгъон лъэныкъо горэ хихыгъэу, адыгабзэм изэгъэшӕн нахъ фэщагъи, литературэм иӕофыгъохэм язэхэфын дэлажъи, усэхэм, рассказхэм

ятхын зэрэпсауу зезытыгы ахэтыг. АщкІэ Кощбэе Пщымафэ кѡахэщыщтыгѡ. Иапэрэ усэхэр гум кыгущыІыкІхэу, ащыщхэр иныбджэгъухэм езбырэу кѡаощтыгѡх. Ежъ чэщи мафи имыІэу литературэ дэпкъ гѡзетым дэлажэу, иусэхэм ащыщхэри ащ кѡыщыхиутыхэу илѡэситф еджэгъур кѡызэпичыгѡ. Ащ фэдизэу литературэм, тхэным афэщэгѡ кІэлакІэми анаІэ тырадзагѡ. 1960-рэ илѡэсым институтыр кѡызэриухыгѡэм тетэу хэку гѡзетэу «Социалистическэ Адыгей» зыфиІощтыгѡэм Іоф щишІэнэу рагѡэблэгѡагѡ. Мыщи журналэу «Зэкѡшныгѡэми» я нэкІубгѡохэм очерк, рассказ зэфэшъхѡафыбэхэр кѡащыхиутыгѡх.

Гѡзетым щылажэзэ иапэрэ тхыльэу «Сэтэнай» зыфиІорэри 1966-рэ илѡэсым кѡыдигѡэкІыгѡ. Нэужым «Зэкѡшныгѡэм» иредакторэу агѡэнафи, 1970-рэ илѡэсым нэс Іоф щишІагѡ. Мыщ щылажэзэ иятІонэрэ тхыльэу «Гум пай гу аты» зыфиІорэ повестыр 1969-рэ илѡэсым кѡыдигѡэкІыгѡ. ТхэкІо ныбжыкІэм уасэ фашІэу зэрэхъугѡэм ишыхъатэу а илѡэс дэдэм тхэн езыгѡэжъэгѡакІэхэм яхэгѡэгу зэІукІэшхоу Москва щызэхашгѡагѡэм хэлэжъэнэу рагѡэблэгѡагѡ. КѡыкІэлъыкІогѡэ илѡэсым Урысыем итхакІохэм я Союз хагѡэхѡагѡ. Ар кѡыуапэсыныр ащыгѡум ІэшІэхыгѡэп. Ау а пстэури П. Кощбаим кѡыгѡэшъыпкѡэжыгѡ. «Зэкѡшныгѡэм» ыуж Адыгэ тхыль тедзапІэм иредактор шъхѡаІэу агѡакІуи, нэужым ащ пащэ фашІыжыи, илѡэс 26-рэ щылэжѡагѡ. Ащ фэдизми зэхэщэн Іофышхоу литературэм печатым ащызэшІуихыхэрэм адакІоу Тхѡэм кѡырипэсыгѡэ ІэнэтІэ шъхѡаІэу ежъ ышъхѡэкІэ итхэн Іоф, ихудожественнэ творчествэ зы мафи зэпигѡэугѡэп. Апэрэ тхыльитІоу зигугѡу кѡэтшІыгѡэмэ кѡыкІэлъыкІуагѡэх рассказхэр, очеркхэр, повестхэр, романхэр, усэхэр шъхѡаф-шъхѡафхэуи, зэхэубытагѡэхэуи зыдэт тхыльхэр: «Гум пай, гу аты» (1969), «Мѡфибл уай» (1971), «Кѡэгѡэгѡэ шѡоф» (1974), «Чѡыг уджхэр» (1976), «Лѡыхъужъмэ яхѡас» (1978), «Мэзэгѡ чэщхэр» (1980), «Шѡыпкѡэу кѡычІэкІыжыгѡэ гущыІ» (1984), «Гѡогу зэхэкІхэр» (1986), «Хѡырбыдз пасэхэр» (1987), «О шІу

уарэльэгъу» (1989), «КІэлэцІыкІу джэгукІэхэр» (1991), «ЧІыфэ» (1992), «Дышгъэ тас» (1994), «Ытхыгъэмэ ащыщхэр» (1996), «Къушгъэм тет унэр» (2006), "Тыгъуасэрэ непэрэ"-2009, «Зигъо мыхъугъэ кыппцІэр» (2011), нэмыкІхэри. Ахэмэ афэшгъафэу урысыбзэкІэ зэдзэкІыгъэхэу ытхыгъэхэм ащыщхэр Мыекъуапи, Краснодари, Москви къащыдэкІыгъэх, «Зэкъошныгъэм», «Литературнэ Адыгеим» ямызакъоу журналхэу «Эльбрус», «Кубань», «Огонек», «Кавказ» зыфиІохэрэм кыыхаутыгъэх, украинабзэкІэ, тыркубзэкІэ, арапыбзэкІэ, болгарыбзэкІэ, абхъазыбзэкІэ, къэрэщэябзэкІэ, бэлкъарыбзэкІэ зэдзэкІыгъэхэу кыыхаутыгъэри макІэп. Тхэныр зэрэригъэжыэгъэгъэ усэхэм философиие гупшысэр, зэфэхысыжыыр нахь арихылыІэзэ къафигъэзэжыэуи кыыхэкІыгъ. Ащ ишыхъатхэм ащыщ «Къушгъэм тет унэр» зыфиІорэ тхылым (2006-рэ илъэс) кыдигъэхъэгъэ «СатыритІу хъурэ усэ-гупшысэхэр». Ахэмэ адакІоу адыгэ драматургиими П. Кошбаим иІахь макІэп хильхъагъэр. Ащ илъэужхэри театрэм исценэ щыплъэгъущтых. Кошбэе Пщымафэ иповестэу "Мэфибл уай" зыфиІорэм техыгъэ пьесэр, идрамэу "ШъхъакІо" зыфиІорэр, КІэрэщэ Тембот иповестэу "Шахъомрэ пщээшгъэ пагэмрэ" зыфиІорэм техыгъэ музыкальнэ-лирическэ драмэу ытхыгъэр Адыгэ драматическэ театрэм кыыгъэуцугъэх. КІэрэщэ Тембот иповестэу "Шахъомрэ пщээшгъэ пагэмрэ" Яфэмэ-бжъымэ зыхэль оперэу "Лэукъан" зыфиІоу Тхъабысым Умарэ ыгъэшІыгъэм илибретто Бэрэтэрэ Хъамидэ игъусэу Пщымафэ ытхыгъ.

Виктор Лихоносовым, Иван Зубенкэм, Данило Окийченкэм, Шэуджэн Аюбэ итхыгъэхэм ащыщхэр АдыгабзэкІэ зэридзэкІыжыыгъэх.

Джаш фэд зэдзэкІын Іофхэми мымакІэу ахэлэжыагъ. А пстэумэ къакІэкІогъэ щытхъу цІэ лъаплэхэри, шІухъафтынхэри иІэх: Адыгэ республикэм инароднэ тхакІу, Урысые Федерацием культурэмкІэ изаслуженнэ ІофышІ, литературэ премиеу Теуцожь Цыгъо ыцІэкІэ щытыр, журналист премиеу Андырхъое Хъусен ыцІэкІэ щытыр кыфагъэшъошагъэх, ти республикэ ишІухъафтын анахь лъаплэу «Слава Адыгеи» зыфиІорэ медалыри

кыратыгъ. УФ итхаклохэм я Союзы 1970-рэ ильэсым кыщегъэжъагъэу ыкIи УФ ижурналистхэм Я Союзы 1965-рэ ильэсым кыщегъэжъагъэу ахэтыгъ Кошбэе Пщымафэ ипроизведенияхэм апэрэ ильэсхэм къащегъэу критикхэм, шIэныгъэлэжъхэм ренэу анаIэ тет, адыгэ литературэм ихэхъоныгъэр къагъэлъэгъонхэ зыхъукIэ апэу зызфагъазэхэрэм ахэр ащыщых. А лъэныкъохэмкIэ ЩэшIэ Казбек, Пэнэшъу Уцужыкьо, Цуамыкьо Тыркубий, ЛъэпцIэрышэ Хъалидэ, ЩэшIэ Щамсэт, ХъуакIо Фатимэ атхыгъэр макIэп. Ежъ Пщымафи итхэн Iоф икъежъэпIэ-къэкIуапIэхэм, итворческэ гъогу афэгъэхыгъэ гукъэкIыжъ-зэфэхысыжъ статья гъэшIэгъонхэр «Гъогу зэхэкIым», «Къыхэхыгъэ тхыгъэм» къадигъэхъагъэх. УФ итхаклохэм я Союзы 1970-рэ ильэсым кыщегъэжъагъэу ыкIи УФ ижурналистхэм Я Союзы 1965-рэ ильэсым кыщегъэжъагъэу ахэтыгъ .

Къошбэе Пщымафэ 2013-рэ ильэсым идунай ыхъожъыгъ.

МБУК МО «ШЭУДЖЭН РАЙОН» «ШЭУДЖЭН ЗЭХЭТ ГУПЧЭ БИБЛИОТЕК»

КОЩБЭЕ ПЩЫМАФ
ИЩЫ1ЭНЫГЪЭ ЫК1И ИТВОРЧЕСКЭ ГЪОГУ

ХЬАКУРЫНЭХЬАБЛ
2020 ИЛЪ